

фігури не менше, ніж на одну чверть, не заштрихована; за 3 хв. не впорались із завданням, не назвали зайві предмети на всіх картинках. Таких дітей - від 23, 8 % до 40%. Середнє значення – 11 %.

Узагальнені результати подані у діаграмі 4.

Діаграма 4

Узагальнивши результати спостережень і психодіагностичних методик, ми з'ясували, що у старшому дошкільному віці 57% дітей діагностованих груп мають середній, низький і дуже низький рівні розумового розвитку, тому постає завдання визначити ефективні шляхи розумового розвитку дітей цієї вікової категорії, які б сприяли розвитку їхньої пам'яті, уваги, уяви і мислення тощо.

Список використаних джерел:

1. Імбер В. І. Розвиток логічного мислення дітей дошкільного віку / В. І. Імбер // Наукові записки. Серія. Педагогіка і психологія: зб. наук. праць / ред. кол. В. І. Шахов, М. І. Сметанський, О. В. Шестопалюк. – Вінниця, 2012. – Вип. 38. – С. 54-56.
2. Кривошея Т. М. Умственное развитие детей старшего дошкольного возраста в процессе формирования элементарных математических представлений в контексте современных инноваций/ Т. М. Кривошея // Социально-педагогическая и медико-психологическая поддержка развития личности в онтогенезе : сб. материалов международной научно-практической конференции, Брест, 15 – 16 апреля 2015 г. / Брест. гос. ун-т им. А.С.Пушкина ; редкол. Г. Н. Казаручик (отв.ред.), Т. В. Александрович, М. С. Ковалевич. – Брест : БрГУ, 2015. – С.138-141.
3. Кривошея Т. М. Формування у майбутнього вчителя уявлень про специфіку розумового виховання дітей /Т. М. Кривошея // Формування професійної культури майбутнього вчителя початкових класів : Зб. матер. республ. наук.-практ. конф. – Вінниця, 1999. – Т.2. – С. 435-442.
4. Локк Дж. Думки про виховання /Дж.Локк // Коваленко Є. І., Белкіна Н. І. Історія зарубіжної педагогіки. Хрестоматія : навчальний посібник. – К. : ЦНЛ, 2006. – С.185-201.
5. Немов Р. С. Психологія : учеб.: В 3 ун. – Кн.3.: Психодіагностика / Р. С. Немов. – М. : Владос, 1998. – 632 с.
6. Ушинський К. Д. Вибрані педагогічні твори : в 2 т. / К. Д. Ушинський; пер. з рос. ред. В. М. Столетов. – К. : Радянська школа, 1983. – Т. 2 : Проблеми російської школи. – 1983. – 358 с.

ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА НАВЧЕНІСТЬ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЛІЧБИ З ВИКОРИСТАННЯМ КОМП'ЮТЕРА

Н.Сич, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

*Науковий керівник: В.І.Імбер, кандидат педагогічних наук, старший викладач
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

FACTORS OF INFLUENCING THE TEACHING SENIOR PRESCHOOLERS TO COUNT USING COMPUTER

N. Sych, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У статті розглядаються результати опитування вихователів дошкільних закладів щодо їх готовності навчання дітей лічби з використанням комп'ютера. Здійснено

аналіз комп'ютерних програм для дітей дошкільного віку. Визначено рівні володіння вихователів комп'ютером.

Ключові слова: старші дошкільники, навчання лічби, комп'ютерні програми.

Abstract. *The article deals with the questions results of preschool teachers about their readiness to teach children to count using computer. The analysis of computer programs for preschool children has been made. The level of using computer by preschool teachers is determined.*

Key words: *preschool children, study of count, computer programs.*

Проблема використання комп'ютера як засобу навчання лічби стосується не лише суб'єктів навчання – дошкільників, а й вихователів та батьків.

З метою вивчення проблеми організації навчання дошкільників лічби з використанням комп'ютера, нами були проаналізовані плани навчально-виховної роботи дошкільних навчальних закладів у старших групах та спостереження безпосередньо за педагогічним процесом.

Аналіз календарних планів роботи вихователів засвідчує, що педагоги навчають лічби як на заняттях з пріоритетом логіко-математичного розвитку, так і в різних видах дитячої діяльності. Зазначимо, що значної уваги педагоги надають відбору дидактичного матеріалу (демонстраційного та роздавального). Увесь матеріал, який вихователі використовують для навчання лічби, можна розділити на декілька груп: малюнки, схеми, площинні зображення предметів, моделі геометричних фігур. Цей матеріал пропонується традиційною методикою і має деякі недоліки. Це недостатня динамічність, яскравість, недостатньо уваги приділено технічним засобам навчання, зокрема використанню комп'ютера. Застосування на заняттях комп'ютерних програмно-педагогічних засобів закладено в 6 планах з 14, з них лише в 3 – програми, які включають навчання дошкільників лічби.

В календарних планах роботи вихователів в розділі математика (заняття, дидактичні ігри, індивідуальна робота) виявлено, що основними завданнями, покликаними навчати старших дошкільників лічби є: закріплення умінь лічити (зліва направо, справа на ліво, у просторі (двохмірному, трьохмірному), вміння узгоджувати числівники з іменниками в роді і числі, розуміти значення підсумкового числа; опанувати прийоми лічби звуків і предметів на дотик.

З допомогою спостереження за роботою педагогів виявлено, що всіма вихователями використовують завдання на закріплення знань. Діагностика знань проводиться формально, не враховують дані діагностики у процесі навчання. Діагностичне дослідження проводилось на базі ДНЗ № 28 «Казка», м. Бердичів.

Так, 100,0 % вихователів у своїй роботі використовують наочність, однак лише 56,25 % – використовують сучасні види наочності (динамічні схеми та інші). Слід зауважити, що демонстраційні матеріали не завжди є достатньо яскравими, цікавими дітям. Окрім наочності, для мотивації навчальної діяльності, педагоги використовують художнє слово (лічилки, потішки, загадки), ігрову діяльність, зустріч з гостями, «сюрпризні моменти».

Вихователі приділяють достатньо уваги навчанню дітей лічби, однак новітні засоби використовують не в достатній мірі. За даними опитування проблемами, що гальмують роботу, є мала зацікавленість з боку батьків навчанням математики дітей (66,5 %); низька забезпеченість новітніми іграми (дидактичними, розвивальними), пазлами, роздавальним матеріалом, зношеність матеріалів (78,9 %); відсутність програмних розробок спеціальної тематики (навчання лічби, геометричних фігур, часу та ін.), рекомендованих дітям старшого дошкільного віку (23,4 %).

З метою вивчення готовності педагогів до роботи з комп'ютером в умовах дошкільного навчального закладу, зокрема для навчання старших дошкільників лічби, ми провели анкетування. У 98,46 % вихователів ставлення до комп'ютера позитивне. Комп'ютер в дошкільному навчальному закладі у процентному співвідношенні, на їх думку, має використовуватись так:

- 20,0 % – в управлінні дошкільним навчальним закладом;
- 50,0 % – у підготовці вихователів до занять: виготовленні наочності, друкуванні списків групи, написанні конспектів, пошуку цікавої для дітей інформації в мережі Internet;
- 30,0 % – у розвивальному середовищі для дітей; як засіб навчання.

Так, лише 45,31 % педагогів мають навички самостійної роботи на комп'ютері. З них, свій рівень володіння комп'ютером вони визначають так: 34,48 % – початковий рівень («поверхневі», елементарні знання, що відображаються в умінні вмикати та вимикати комп'ютер, працювати в Word, заходити деяку інформація: музику, фото, фільми, програми); 31,03 % – середній рівень (знання попереднього рівня та вміють друкувати, сканувати, робити ксерокс; знаходити будь-які потрібні файли та програми); 27,59 % – достатній (знання попереднього рівня та мають навички роботи в Paint, Photoshop, Excel); 6,9 % – високий (знання попереднього рівня та навички роботи в Internet, вміють надсилати електронну пошту, спілкуватися в Skype, встановлювати на комп'ютер деякі програми та ігри). На нашу думку, це свідчить про невисокий рівень інформаційної культури педагогів. Для наочності, дані зобразимо на круговій діаграмі (рис. 1.).

Встановлено, що рівень знань вихователів різниться відповідно до стажу роботи в дошкільному навчальному закладі. Так, навички роботи на комп'ютері педагогів зі стажем 1– 5 років – 98,6 %, 6 – 10 років – 87,5 %; 11 – 15 – 66,67 %; 16 – 20 – 40 %; 21 – 25 – 20,0 %; 25 і більше – 14,28 %. Це закономірно, оскільки використання комп'ютера як об'єкта вивчення та засобу навчання в дошкільній освіті розпочалось лише в останні десятиліття. Педагоги, які працюють понад 15-20 років сформували свої методи і форми роботи і переходити до чогось нового, незвичного, часто незрозумілого вони не хочуть і, інколи, навіть не можуть. При комп'ютеризації їх роботи можуть статися кардинальні зміни у методиці викладання, а до цього не всі готові.

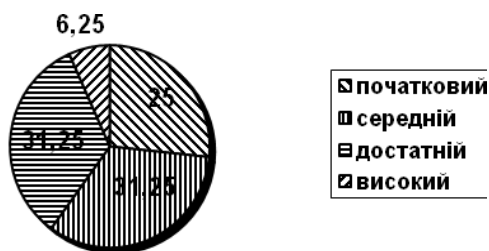
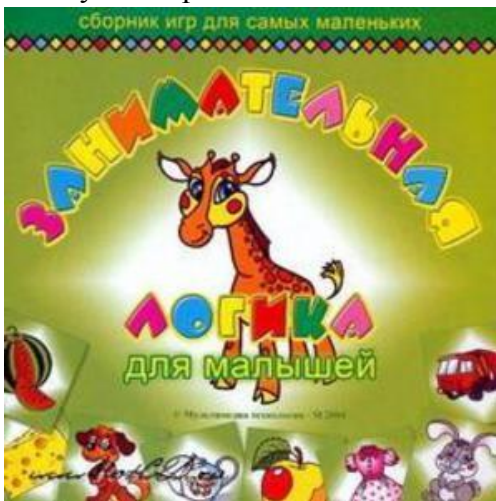

Рис. 1. Рівні володіння вихователів комп'ютером (за результатами самооцінки)

Аналіз відповідей вихователів, дозволив зробити висновок, що ставлення у них до комп'ютера як засобу навчання переважно позитивне, однак ефективно використовувати його у своїй роботі педагоги не завжди можуть.

Разом з тим, вихователі готові до використання комп'ютера в своїй роботі, спочатку фрагментарно: для вивчення однієї теми, висвітлення події чи віртуальної подорожі, а згодом і до використання комп'ютера безпосередньо як додаткового засобу навчання на заняттях різного типу.

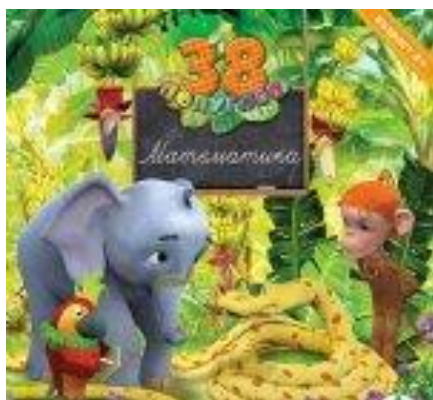
Ми здійснювали аналіз комп'ютерних програм з допомогою опрацювання календарних планів роботи педагогів, спостереження за їх роботою в комп'ютерно-ігрових комплексах, опитування та анкетування вихователів і батьків дітей старшого дошкільного віку, власного педагогічного досвіду.

До логічних належать МНК «Занимательная логика для малышей» (розробник – Мультимедиа Технологии – М,

2004), тип гри – навчальна, містить чотири види тестів. Автори переконують, що гра може бути рекомендована як для формування логічного мислення, так і для визначення рівня розвитку логіки дитини. Перший тест «Розклади малюнку» пропонує знайти смислову пару до заданого малюнку; в другому тесті «Знайди пару» – необхідно знайти два однакові малюнки; в третьому – «Четвертий зайвий» необхідно вказати три малюнки, в яких є спільне і вказати на четвертий, який і буде зайвим, і, четвертому тесті «Що змінилося?» дитині пропонується запам'ятати чотири малюнки. Після цього один з них замінюється на інший – її й необхідно знайти. Ця програма як і наступна не користується популярністю у вихователів (5,21%), однак її використовують в домашніх умовах батьки (15,22%). Вважаємо, позитивною стороною програми постійне ускладнення завдань на розвиток логічного мислення, однак орієнтована вона на дітей початкової школи.

Навчальна комп'ютерна гра «Баба-Яга вчиться рахувати» (одна з багатьох ігор цієї серії «Баба-Яга вчиться читати», «Баба-Яга: За тридевять земель: Починаємо вчити англійську (французьку)» та ін.; розробник – Com.Media, 2007), покликана підтримати інтерес дошкільника до цифр і математики. За сюжетом гри – Баба-Яга будує собі особняк і їй для цього потрібні гроші. Отримати гроші можна за вирішення різних завдань, які мають різні рівні складності. Більш складні завдання можна пропускати.

Розвивальна математична гра «38 папуг» (розробник – PIPE Studio, 2007), створена за сюжетом однойменного мультфільму. Мавпа, Удав, Папуга і Слоненя постійно вирішують різні задачі і головоломки. Вони вирішують урізноманітнити своє харчування і для цього обрали банани. Однак, щоб розділити всі банани, які є в наявності, між друзями порівну, необхідно вивчити основи математики. Також дітям необхідно виступити в ролі помічників героям мультфільму в підрахунку, розподілі і вирахуванні різних предметів, овочів і фруктів, які зустрічаються в джунглях. Головною суперницею вивчення математики в грі є Мавпа. От її і слід навчати основам математики. Гра містить 10 завдань: африканські класики (усний рахунок), наскельний живопис давніх математичних племен (додавання і віднімання), пристойні вирази (порівняння). Також у грі присутня екзотика африканських

джунглів: річка Лімпопо, руїни стародавніх святилищ, екзотичні рослини та тварини.

Позитивом означених програм вважаємо різноманітність ігрових ситуацій, об'єднаних однією сюжетною лінією. Головні герої знайомі дітям, що стимулює пізнавальний інтерес; завдання підібрані цікаві і різноманітні. Недоліком обох програм вважаємо, що грати в них можна лише за участі дорослих, що обмежує можливість самостійної діяльності дитини. Складність завдань дозволяє стверджувати, що вони розроблені для дітей шкільного віку.

Позитивна думка у нас щодо програми «Лічба», розробник – ДМЖ «Пізнайко», 2008 (її використовують 65,71% педагогів, у дошкільних навчальних закладах, в яких є комп'ютерно-ігровий комплекс). У 2008 році читачі журналу «Пізнайко» мали змогу отримати додаток (№02 – Лічба (1), №03 – Лічба (2)) – комп'ютерну навчально-ігрову програму українською мовою, розроблену відповідно до навчальних програм провідними педагогами України. У 2009 році (додаток до номера №04) вийшла ще одна гра – «Вчимося рахувати». Сюжет гри – птахи, які знаходяться на лісовій галявині вчать рахувати. Кожна з них має свої завдання, які дитина має виконувати, щоб почути як вони співають. Всі завдання озвучені та керуються мишкою, можливе її використання у самостійній діяльності.

Це єдині комп'ютерні програми, які, на думку вихователів, повністю адаптовані для використання в навчально-виховному процесі дошкільних навчальних закладів і сприяють навчанню лічби за допомогою комп'ютера.

Список використаних джерел:

1. Андріяш Л. “Веселий комп'ютер” шукає друзів / Л. Андріяш // Дит. садок, 2010. – №28(556). – С. 13.
2. Андрусич О. Комп'ютерна підтримка курсу “Сходинки до інформатики”: зроблено перший крок / О. Андрусич // Поч. школа, 2006. – № 7. – С.41 – 43; № 8. – С. 36–38.
3. Баглаєва Н. Розвиток логіко-математичного мислення у дошкільників / Н. Баглаєва // Шлях освіти, 1999. – № 3. – С. 34–36.
4. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі” / М-во освіти і науки України ; Академія педагогічних наук України [наук. ред. та упорядник О. Л. Кононко]. – [2-ге вид., випр.]. – К. : Світич, 2008. – 430 с.
5. Бутєва З. І грати і рахувати / З. Бутєва // Дошк. виховання, 1998. – № 4. – С. 26–27.
6. Дитина: програма виховання і навчання дітей від 3 до 7 років / наук. кер. О. В. Проскура, Л. П. Кочина, В. У. Кузьменко. – К. : КМПУ ім. Б. Грінченка, 2003. – 327 с.
7. Імбер В. Пропедевтика впровадження комп'ютерних технологій в освітній процес ДНЗ / В.І. Імбер // Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті європейських освітніх стратегій : збірник матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів інституту педагогіки, психології і мистецтв, 9-11 квітня 2014 р., м. Вінниця / за ред. Г. С. Тарасенко ; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, інститут педагогіки, психології і мистецтв. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. – Вип. 3. – С. 165-168.
8. Імбер В. Реалізація освітньої лінії «Комп'ютерна грамота» в навчально-розвивальному середовищі ДНЗ // Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті європейських освітніх стратегій: збірник матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів інституту педагогіки, психології і мистецтв (Вінниця, ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 6-8 квітня 2016 р.) / за ред. Г.С. Тарасенко; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, інститут педагогіки, психології і мистецтв. – Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2016. – Вип. 5. – С. 131-134.
9. Имбер В.И. Внедрение современных информационных технологий в подготовку будущих воспитателей дошкольных учебных заведений / В.И.Имбер // Современные подходы к профессиональной подготовке педагога : сб. науч. статей. – Мозирь; МГПУ им.И.П.Шамякина, 2015. – С. 56-59.
10. Имбер В.И. Обеспечение информационной безопасности детей в современном обществе // Сборник Материалов VII Международного научно-практического семинара (Барановичи, Беларусь, 24-25 марта 2016 года). – Барановичи: Бар ГУ, 2016. – С. 165-168.
11. Имбер В., Голюк О. Формирование поликультурной компетентности воспитателя средствами мультимедиа / В. Имбер, О. Голюк // Материалы Международной научно-практической конференция «Дошкольное детство в современном поликультурном пространстве» (2 ноября, 2017 г.) – Минск : БГПУ, 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : – <http://elib.bspu.by/handle/doc/28261>
12. Лаврентьєва Г. П. Комп'ютерно-ігровий комплекс / Г. П. Лаврентьєва // Дошк. виховання, 2003. – № 1. – С. 10–12.
13. Лазаренко Н.І. Структурні компоненти інформаційної культури викладача педагогічного вищого навчального закладу / Н.І. Лазаренко // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка та психологія. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2016. – Вип. 47. – С. 18-23.

ЕМОЦІЙНО НАСИЧЕНІ ВИХОВНІ СИТУАЦІЇ В РОБОТІ З ДІТЬМИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

М.Семенюк, здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»

Науковий керівник: О.П.Демченко, кандидат педагогічних наук, доцент

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

EMOTIONALLY RICH EDUCATIONAL SITUATIONS IN WORKING WITH CHILDREN OF SENIOR PRESCHOOL AGE

M.Semenyuk, student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskiy State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. Показано значення емоційності у створенні виховних ситуацій. Розкрито особливості впливу умов сімейного виховання на розвиток здібностей і реалізації творчого потенціалу особистості. Проаналізовано помилки вихователів у моделюванні виховних ситуацій.